

4. Liten Vänertur – från Liljedal

Upplev en liten men otroligt fin del av Vänerns skärgård, njut av Vänerns fria horisont och känn sjöns storhet och vidd. Rasta vid en underbar sandstrand eller på någon av alla berghällar. Turen går i en skärgård med bergiga öar där det går att hitta riktiga pärlor. Öarna utanför Trångsundet ingår i Värmlandsskärgårdens naturreservat.

Längd: ca 10km, turen kan förlängas med kajakled 3 eller genom paddling norrut, led 4b, till Getgarsudde (+3km), som är ett naturreservat, eller, Led 4c, till Risnäsudde (ytterligare +4km)

Tidsåtgång: 2-3 timmar för Led 4a, + 1 timme för Led 4b och + 1,5 timme för Led 4c. Tid för eventuella raster tillkommer.

Svårighetsgrad: Medelsvårt, Området är som paddelområde skyddat vid vindriktningar från S till nordväst NV om vindriktningen är mellan NO till SO är området där man kommer ut på Vänern mer utsatt och klassas istället som Medel/Utmanande. Anpassa alltid paddlingen efter din erfarenhet och undvik paddling vid hård vind. Var försiktig om du möter stark motvind i Trångsundet

Lämplig för: Kajak, även Kanadensare eller Paddelbräda, kan användas för Led 4a vid lätt vind.

Start: vid Buda badplats Liljedal.

Naturskydd: Öarna utanför Trångsundet ingår i naturreservatet "Värmlandsskärgården" som också är ett "Natura2000"-område. Getgarsudde som man når vid den förlängda turen är ett eget naturreservat och den lilla ön Skarrholmen efter vägen mot Risnäsudde ingår i Värmlandsskärgårdens Naturreservat. För information om regler hänvisas till Länsstyrelsen i Värmland.

I området finns också ett fågelskyddsområde, skäret Balsen längst ut mot Vänern, under tiden 1/4- 31/7 är det landstigningsförbud, det är inte tillåtet att vistas nära skäret och man ska inte passera närmare än 100m.

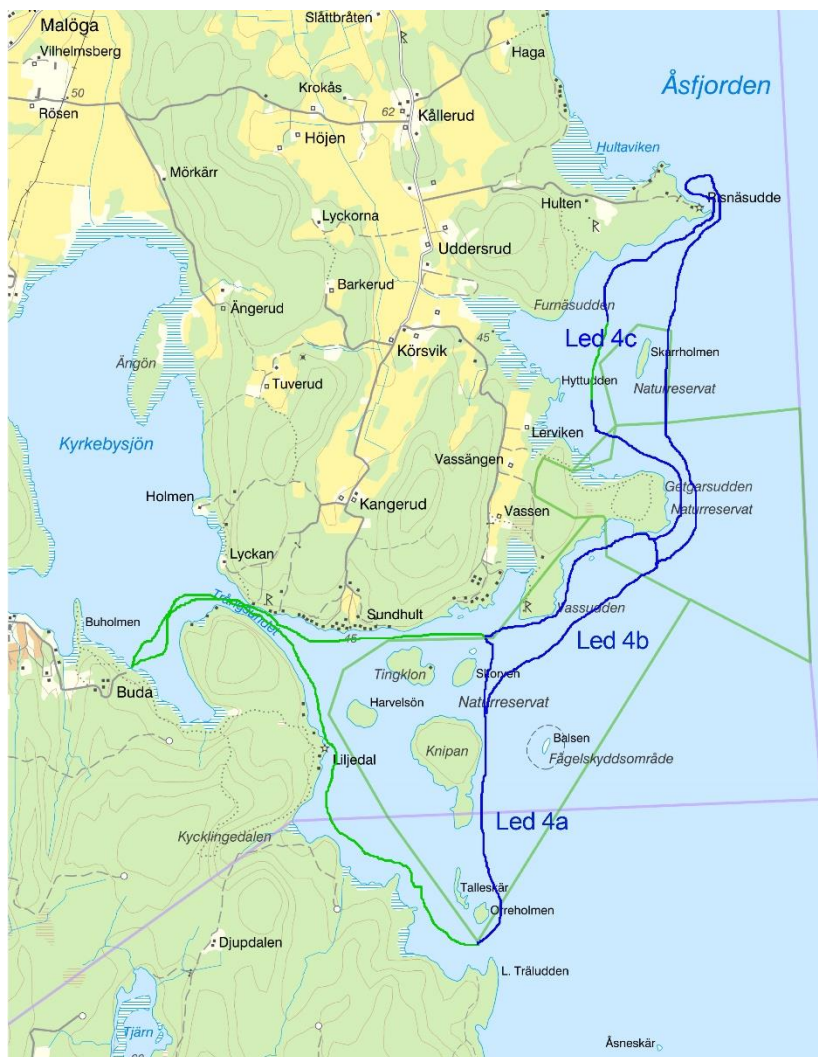
Visa hänsyn när du vistas i naturen, tänk på att det finns gott om häckande fågel under försommar och sommar även om det inte finns markerade fågelskyddsområden. Om du märker att du befinner dig nära boplatser, genom varnande fågel eller cirklande rovfågel, paddla snarast vidare och uppehåll dig inte i området.

Kultur och natur: Liljedal, Vandringsleden Kycklingleden, fornlämning på Vassudden

Fiske: Fiske med handredskap är tillåten, dvs med spö, pilk eller liknande rörliga redskap som är utrustade med lina och därtill högst tio krok. Fisk av följande arter får endast fångas om den håller följande minimimått: Lax 60 cm, Öring 60 cm, Gös 45 cm. Fångst som inte uppfyller minimimåtten ska omedelbart sättas tillbaka i sjön. Ovanstående fiskarter får inte föras i land i kapat skick. Fiske av Ål är förbjuden, Fångst av lax och öring som inte är märkt genom att fettfenan är bortklippt är förbjuden under hela året. Vid handredskapsfiske, får man fånga och behålla sammanlagt högst tre laxar eller öringar per fiskare och dygn.

Fiske av vissa arter är förbjudet under lekperioder, mer information om förbudsområden och datum, kontakta:

Länsstyrelsen i Värmlands län: Telefon: 010-224 70 00, www.lansstyrelsen.se/varmland

Vägbeskrivning startplats:

Startplatsen ligger vid Buda badplats i Liljedal. Följ vägvisning till Liljedal från E18, när du passerat bron över Ransundet sväng första vänster mot Badplats, Glasbruksruin. Håll vänster när vägen delar sig och följ vägen ända fram till badplatsen. Parkering finns uppe vid dasset, där är också starten på vandringsleden Kycklingleden. Tyvärr går det inte att köra ner till vattnet utan kajakerna måste bäras ca 50m. Vid planering av turer, tänk på att det finns begränsat med parkeringsplats.

Liljedal var en gång en sjudande bruksort men är idag en stillsam skärgårdsidyll.

Under 150 år hade man här Skandinavians största buteljglasbruk. Liljedals glasbruk var igång mellan 1781 och 1917. Som mest tillverkades över 13 miljoner buteljer per år och det fanns vid sekelskiftet ca 300 glasblåsare. Bland annat gjorde man medicinflaskan som blev förlaga till en världsberömd svensk vodkaflaska. Idag finns få spår kvar efter glasbruket, bara grundmurar, en minnessten och ett glasbruksmuseum i hembygdsgården Mjöllösa.

I hembygdsgården museum kan man se en del av de buteljmodeller som tillverkades under glasbrukets glansdagar. Här finns också gamla fotografier och några av alla de gamla verktyg som användes vid tillverkningen. Några av de stora arbetarbostäderna finns fortfarande kvar och är än i dag bebodda.

Café, hembygdsgården håller öppet för servering under sommaren.

Vandringsled, Kycklingleden är en 5,7km lång vandringsled som startar vid Buda badplats och går ut mot Väner. Leden passerar ett berg där du får en fin utsikt över skärgården där paddel-Led 4a passerar. Längs leden finns ett antal träskulpturer utförda av Bengt "Vargen" Larsson under 2020.

Ledbeskrivning

När vi kliver ur bilen skymtar vi ett glittrande vatten mellan träden i sluttningen. Några barn leker i sanden på stranden och några trotsar det kyliga vattnet. Familjerna sitter på sina faltar o har det gött i det vackra försommarvädret.

Figur 1, Buda badplats, ledens startplats

Efter sjösättningen paddlar vi åt nordost för att komma till Trångsundets mynning.

Paddla genom Trångsundet som är det smala sund som leder från Kyrkbysjön ut till Väneren. På södra sidan om sundet ligger Trångsundsåsen som ger en brant strand och ger en vild känsla. Den norra sidan är flackare och har också bebyggelse och där finns fornlämningar efter tidiga bosättningar rund sundet.

Figur 2, Trångsundet

Redan när vi kommer ut genom sundet kan vi skymta den öppna Väneren mellan öarna. I Trångsundets mynning finns en liten skärgård med många fina små öar där vi kan paddla runt på upptäcktsfärd.

Figur 3, Vy ut mot Väneren

När vi kommer ut i skärgården paddlar vi söderut och den första ön vi passerar är Harvelsön

Harvelsön, 1 augusti 2015 gjordes en naturvårdsbränning på Harvelsön. Den naturliga påverkan av bränder i de svenska barrskogarna har minskat de senaste 150 åren. Det gör att många brandgynnade arter och ekosystem är hotade idag. Syftet med naturvårdsbränningar i skogen är att bevara unik natur för kommande generationer samt att öka och bevara den biologiska mångfalden i barrskogen som är den vanligaste naturtypen i stora delar av Sverige. En naturvårdsbränning genomförs på ett lugnt och kontrollerat sätt. Efter bränningen är området svart och sotigt under en period men redan nästa vår brukar dock grönskan vara tillbaka. Bränningen görs för att glesa ut tallbestånden och ge dem en mer naturlig struktur och för att skapa framtida naturvärdesträd i form av brandskadade tallar.

Paddlar vi vidare söderut kommer vi till **Kycklingdalen** en tydlig sänka mellan höjderna. Här passerar Kycklingleden, om du behöver stäcka på benen kan en promenad rekommenderas.

Lite längre söderut kommer vi till **Stora Såtsand** en härlig sandstrand där man kan frestas att stanna hela dagen. Stranden ligger skyddad vid de flesta vindriktningar.

Lilla Träludden avgränsar i söder den lilla skärgården, härifrån har man en fin utsikt ut mot stora Väner.

Stanna till och njut, tänk på att du får uppleva detta vackra ställe. Se ut över den oändliga vattenspegeln som i alla tider gäckt människors fantasi och drömmar. Unna dig att känna efter hur vattnet rör sig och känn hur vinden fläktar mot ditt ansikte.

Paddelturen fortsätter nu norrut igen, jag brukar paddla på utsidan av öarna. Vid ostlig vind kan det vara ganska vindutsatt på utsidan men då kan du

välja att paddla innanför öarna. Vi paddlar först förbi de små öarna Orreholmen och Talleskär, Talleskär är en flack stenås.

Knipan är den största ön i området, huvudön är ganska hög med barrskog men det är en svacka där den södra udden utgår. Där är det lägre och lättare att gå iland.

Balsen är ett skär öster om ön Knipan som är fågelskyddsområde vilket gör att det är tillträdesförbud under perioden 1:e April till 31:e Juli. Håll ett avstånd på minst 100m vid paddling.

Skorven och Tingklon är de två öarna längst norrut i bukten som vi rundar innan vi påbörjar paddlingen tillbaka genom Trångsundet. På den inre, Tingklon, finns en stuga, visa hänsyn när du paddlar förbi

Led 4b, Förängning av turen mot Getgarsudde

Du kan förlänga paddelturen norrut till naturreservatet Getgarsudde istället för att vika av in mot Trångsundet.

Ta sikte mot Vassuddens sydspets, vassudden är en obebyggd bergig udde. När du rundat Vassudden kan du ta sikte mot nästa udde som är Getgars udde.

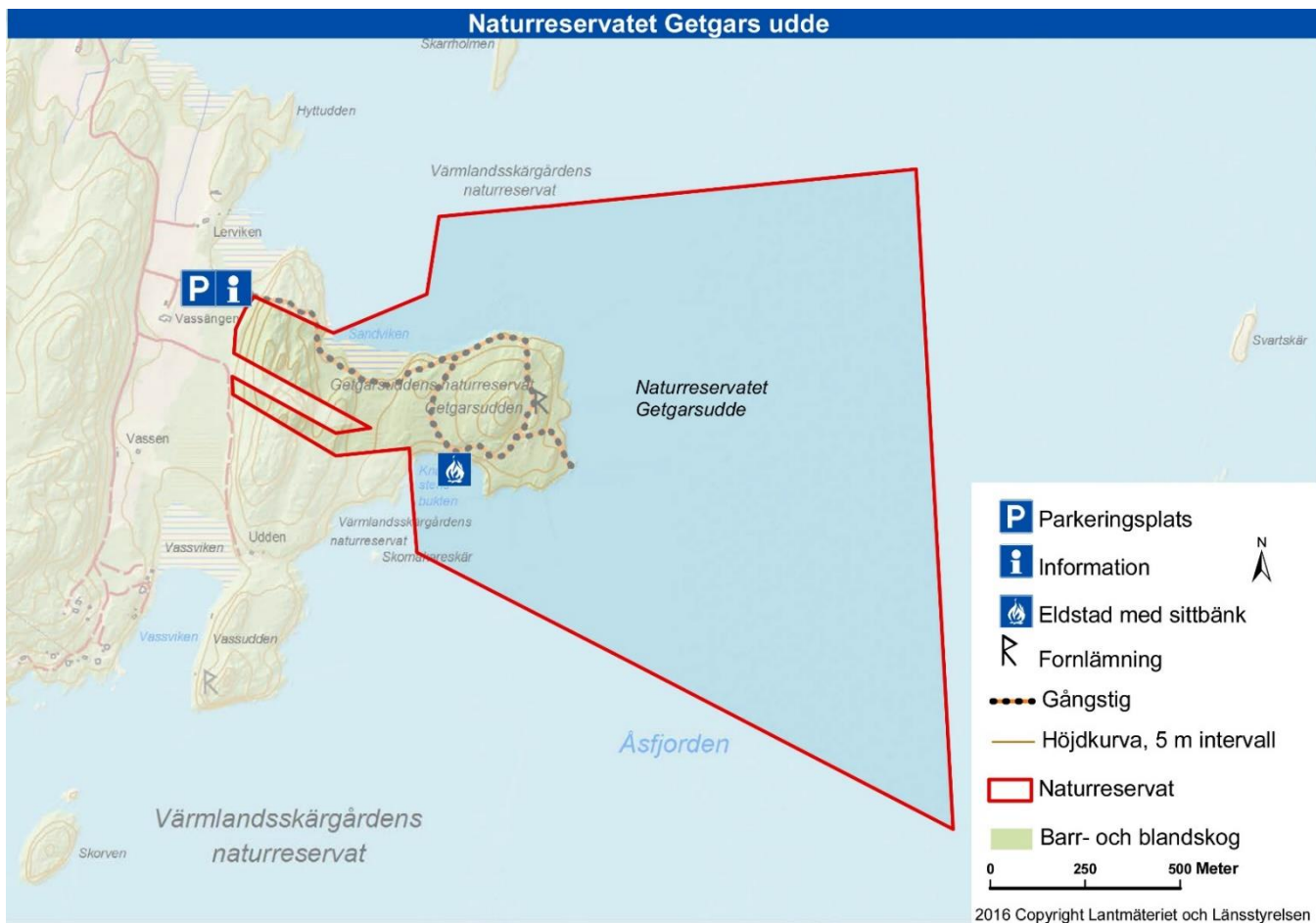
Hällmarkerna och strandvallarna vid **Getgarsudde** är ett fint resmål för den som vill njuta av Vänerns stränder. Reservatets yttre delar karaktäriseras av omfattande klapperstensfält och serier av strandvallar. Södra, östra och nordöstra stranden består av hällmarker med vindpinad skogsvegetation. Norra stranden, Sandviken, är till största delen vassbevuxen. Reservatsområdets västra del utgörs av varierade skogsbestånd. Terrängen är här starkt bruten med bergryggar och dalstråk och växlar mellan magra och bördiga områden.

Reservatet bildades för att bevara ett attraktivt avsnitt av Vänerkusten i oförändrat skick samt att bevara områdets intressanta ytformer och strandvegetation. Området ingår i Natura 2000-området Värmlandsskärgården som ingår i EU:s ekologiska nätverk av skyddade områden, Natura 2000.

I naturreservatet finns en ca 2,5 km lång markerad vandringsled. I bukten som vänder mot söder finns en enkel rastplats med bänk och eldstad.

I reservatet är det förbjudet att:

- störa djurlivet genom närgången fotografering eller långvarig vistelse vid fågelbo, lya, gryt eller motsvarande,
- medföra ej kopplad hund,
- göra upp öppen eld annat än på särskilt anvisade och iordningställda platser,
- framföra motordrivet fordon,
- bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda, träd och buskar,
- skada klapperstensfält eller vallar eller frakta bort sten,
- tälta eller förtöja båt mer än ett dygn i sträck,
- på ett störande sätt använda radioapparat, grammfon, bandspelare eller liknande.

Led 4c, Förängning av turen mot Risnäsudde

Ytterligare förlängning av turen kan du göra genom att fortsätta förbi Getgarsudde mot Risnäsudde fyrplats.

Mitt emellan Getgarsudde och Risnäsudde ligger den långsmala skogsklädda ön Skarholmen som ingår i naturreservatet Värmlands skärgården.

Risnäsudde, fyrplats, Fyren vägleder sjöfart in mot Grums, tidigare även Älvenäs, Slottsbron och Borgvik. Fyren var bemannad från 1867 till 1963. Den första fyren som byggdes 1867 utgjordes av ett litet rödmålat fyrbostadshus med ett torn på taket vid ena gaveln. När nuvarande fyr i betong uppfördes 1916 monterades tornet på taket av det gamla fyrbostadshuset ner och huset byggdes om till bostadshus för fyrpersonalen. Fotogendrift användes fram till 1935 när man övergick till gasdrift och bland annat installerade den Dalénapparat (AGA tillverkningsnummer 1) som hade funnits på Skoghall från 1916. År 1966 installerades elektricitet och gasreserv. År 2005 togs gasreserven bort och ersattes av batterireserv samt lampväxlare.

Nedanför fyrplatsen finns en hamnvik som är skyddad vid de flesta vindriktningar. Gå gärna på upptäcktsfärd på fyrudden och tänk tillbaka på de tider när familjer med barn bodde på udden för att sköta fyren i alla väder.

